No. 108. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 7 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den September.

Alle twijfel omtrent het bezoek van Koningin *Victoria* aan Koning *Lodewijk Philips* is thans opgeheven. Het smaldeel, waarop Hare Majesteit zich bevindt, is op de Fransche kust aangekomen. De regering heeft daaromtrent de volgende telegraphische depêche openbaar gemaakt:

« CHERBURG, den 2den September.

« Hare Majesteit de Koningin van Engeland is dezen ochtend ten half zes ure, in 't gezigt van Cherbourg, of omstreeks van 2 kilometers (2000 Ned. ellen) afstands van den dijk, voorbij gestevend. De batterijen der vesting en van al de forten hebben haar met 101 kanonschoten begroet. Al de schepen vlagden. Z. K. H. de Prins *van Joinville* was dezen ochtend ten vier ure in zee gestoken, om de Koningin te gemoet te gaan. Hij heeft de reis met haar voortgezet."

Een ander berigt behelst, dat de Koningin *Victoria* denzelfden 2den September, 's namiddags ten zes ure, in de kleine zeehaven Treport, nabij het kasteel van Eu, is aangekomen, en dat de Koning, het Koninklijk gezin, alsmede de Fransche ministers van buitenlandsche zaken en van marine haar bij hare ontscheping op den Franschen grond hebben verwelkomd.

Het ministeriële ochtendblad wijdde gisteren een artikel aan de komst van Hare Britsche Majesteit. Het blad wenscht Frankrijk geluk met dat verblijf eener magtige Vorstin, hetwelk tot bewijs strekt van de eensgezindheid, welke er tusschen de beide stamhuizen bestaat. Het verheugt zich ook in de deelneming, welke het volk in die komst toont, en ziet daarin een bewijs dat, niettegenstaande al wat er gebeurd is, niettegenstaande de verschrikkelijke wisselvalligheden der Fransche geschiedenis, Frankrijk veel aan een' Koning en eene Koningin hecht, en Frankrijk dus steeds zeer monarchaal is. Het *Journal* drukt ook den wensch uit, dat H. M. deze hoofdstad mede met een bezoek moge vereeren, doch deelt deswege niets met zekerheid mede.

— Heden geven de ministeriële bladen eene uitvoerige beschrijving van de aankomst en ontvangst der engelsche koningin te Treport. Ten zes ure in den avond van Zaturdag werd te Treport de nadering van het britsche koningsjagt geseind. De koningin had des morgens Cherburg verlaten. Zij had op zee den Prins *van Joinville* ontmoet en de beide vaartuigen stevenden thans het britsche eskader vooruit. Ten half zes ure kondigde het geschut van de fransche schepen, ter reede van Treport, de nadering van het koninklijk jagt aan. De koning en de koninklijke familie verlieten terstond het kasteel Eu en begaven zich naar de landingsplaats te Treport, alwaar eene prachtige tent was opgeslagen. De koning met zijne zonen, de britsche gezant en de ministers begaven zich nu in eene boot, welke terstond naar de *Victoria en Albert* toeroeide.

De haven van Treport leverde op dit oogenblik een prachtig schouwspel op. De effen zee glinsterde van den stralengloed der ondergaande zon; op hare oppervlakte zag men een aantal oorlogsschepen met al hunne vlaggen versierd; de koninklijke boot door 24 roeijers voortgedreven, naderde de britsche stoomboot, die dikke rookwolken van zich gaf. Aan het eind van het strand volgden de koninginnen der Franschen en der Belgen, de hertogin *van Orleans*, de Prinsessen *Adelaide, Augusta* van Saxen Coburg, en *van Joinville*, benevens de graaf *van Parijs* en de Prins *Philips* van Wurtemberg met hunne oogen de zich verwijderende boot. Op eene der hoogten, die de haven beheerscht, stond eene batterij gereed om het eere-salvo te geven; weinige schreden van daar stond een eskadron karabiniers en een bataillon infanterie geschaard om den toegang tot de vorstelijke tent te bewaken, terwijl zoover het oog reikte, langs het strand op de kaden, op alle hoogten, overal eene ontelbare menigte het zoo schoone als zeldzame schouwspel aanstaarde.

Inmiddels was de boot, waarin zich de koning bevond, aan het koninklijk jagt *Victoria en Albert* gekomen, welk laatste van zijne fokkemast terstond de fransche vlag had geheschen. De koning begaf zich aan boord van hetzelve, de koningin bevond zich op het dek en wachtte den koning aan den trap op. Deze omhelsde de vorstin en drukte Prins *Albert* de hand. Op dit oogenblik werd er eene algemeene losbranding met volle lading van de ter reede liggende schepen gegeven; en de geestdrift deelde zich aan de menigte op de kust mede, die luide kreten deed opgaan.

Na de eerste ontmoeting heeft de Koning Koningin *Victoria* uitgenoodigd om in zijne boot naar land te roeijen, 't geen de vorstin welwillend aannam; de Koning geleidde haar bij de hand in de boot; op het oogenblik dat de vorstin de boot betrad, werd van deze de Engelsche koninklijke standaard geheschen en een nieuw salvo uit het geschut gelost. In de boot bevonden zich nu alleen de Koning en de Koningin, Prins *Albert* en de fransche Prinsen, alsmede de minister van marine. Bij het aan wal komen brandde het geschut andermaal los, en daverde het geroep van *leve de Koning! leve de engelsche Koningin!* Aan de hand des Konings betrad de engelsche Koningin den franschen bodem, alwaar haar de fransche Koningin met de Prinsessen opwachteden, Koningin *Victoria* omhelsde haar allen en stelde haren gemaal, Prins *Albert*, aan de koninklijke familie voor; de ontmoeting was treffend. De vorstelijke personen begaven zich vervolgens naar de koninklijke tent, alwaar de eerste receptie moest plaats hebben.

De Koningin *Victoria* was gekleed in een bruin zijden kleed met een sluijer van zwarte kant, met strooijen hoed en witte veder; Prins *Albert* was in burgerkleeding. Onder de personen die H. M. onmiddellijk vergezelden bevond zich onder anderen de minister van buitenlandsche zaken, lord *Aberdeen*.

Na de ontmoeting in de tent zijn de autoriteiten van Eu en Treport, de officieren der troepen en der nationale garde, de aides-de-camps en officieren van 's konings huis aan H. M. voorgesteld, of liever, hebben voor Hoogstdezelve gedefileerd, gelijk daarna de troepen. De rijtuigen vervolgens voorgekomen zijnde, is de koningin van Engeland met de geheele koninklijke familie in een met acht prachtig opgetuigde paarden bespannen rijtuig naar het kasteel Eu gereden, terwijl de Prins *van Joinville*, de hertogen *van Aumale* en *Montpensier* te paard het rijtuig vergezelden; in nog acht andere met zes paarden bespannen rijtuigen volgden de ministers, de gezanten en het gevolg der vorstelijke personen. Op het kasteel gekomen, hebben laatstgenoemden zich op het terras dat over den tuin ziet begeven, en werden daar door de troepen en de menigte weder met gejuich begroet.

Ten acht ure was op het kasteel een groot feestmaal, waarbij de koningin van Engeland aan de regterzijde des konings zat, en de koningin der Franschen Prins *Albert* aan hare regterzijde had. Ten tien ure begaven HH. MM. zich naar hunne appartementen.

— De heden van het kasteel Eu ontvangen berigten melden, dat de koning, de engelsche gebruiken willende eerbiedigen, gewild had dat de Zondag in stilte voorbijging, zoodat de koningin hare godsdienstoefening kon houden, even als ware zij te Londen of Windsor, weshalve er dien dag niets belangrijks voorgevallen is.

Ter reede van Treport lagen 12 zoo Fransche als Engelsche stoombooten en brikken, allen rijk gevlagd, en werden door eene talrijke menigte bezocht.

Maandag zou er een spiegelgevecht op zee plaats hebben. Naar velen wilden zou het hof zich Woensdag naar Versailles begeven; de Engelschen betwijfelen het echter nog of hunne koningin te Parijs zou komen.

Bij het doorrijden van het hek achter het kasteel Eu heeft het koninklijk rijtuig saturdag avond, door dat de achterste paarden tegenstreefden, met geweld tegen het hek aangestooten, doch heeft niemand van die zich er in bevonden eenig letsel bekomen.

— De jongste tijdingen uit Barcelona gaan tot den 29sten. De gemoederen waren vol onrust, schoon de openbare rust sedert de jongste overeenkomst niet meer gestoord is. De gematigde

maakten zich ongerust over het wegblijven der aangekondigde troepen van Saragossa, terwijl de geëxalteerden beweerden dat deze geweigerd hadden op te trekken.

— Ter beurze van heden (4 September) waren genoteerd: 5 pCt. 123,25; 3 pCt. 82; Nap. r. 107,25; Spanje 28; Ned. 2½ pCt. 53½. Rom. L. 105½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 4den September.

Uit Hamburg wordt van den 25 geschreven, dat *Espartero*, door tusschenkomst van den Engelschen zaakgelastigde, kolonel *Hodges*, bij den senaat heeft doen aanvragen, of hem het verblijf aldaar ter stede zou worden vergund, ingeval hij mogt besluiten aldaar te komen. Het antwoord van den senaat was niet bekend, ofschoon men onderstelde, dat hetzelve toestemmend zou luiden.

— Ongeveer 150,000 man Russische troepen, welke met onbepaald verlof naar hunne haardsteden waren teruggekeerd, zijn tegen deze maand tot practische oefeningen opgeroepen. De Keizer denkt, op zijne aanstaande reis naar Warschau, te Wosnesensk, in het gouvernement Cherson, eene groote revue over deze troepen te houden.

— De Groote Raad van Argau heeft, ten bewijze zijner zucht tot inschikkelijkheid en bewaring van eendragt, ook in het herstel van het vrouwenklooster te Hermetschyl bewilligd, onder uitdrukkelijke voorwaarde echter, dat de tegenwoordige Landdag nog verklare, den kloostertwist daarmede als beslecht te beschouwen.

— In den op den 23 dezer te Presburg gehouden vergadering van de centrale afdeeling uit den Hongaarschen Landdag, heeft men zich algemeen verklaard voor de afschaffing der doodstraf.

— Brieven uit Chur in Zwitserland, van 28 Augustus, behelzen nader het volgende omtrent de woelingen in de Pauselijke legatien blijkens hetwelk de vroegere tijdingen eenigzins overdreven schijnen te zijn geweest: » Uit zeer geloofwaardige berigten uit Bologna zien wij, dat in die stad zelve geenerlei onlusten hebben plaats gehad en dat aldaar zelfs geene oproerige kreten vernomen zijn." Ook dat op den directeur van politie geschoten zou wezen, is volstrekt onwaar. Dat het over het geheele schiereiland verspreide *jeugdige Italie* ook te Bologna leden en aanhangers telde, kan niet ontkend worden. Het zij nu, dat in het begin dezer maand in Napels eene omwenteling uitbarsten en het sein voor het overige Italie geven moest, het zij de zaamgezworenen te Bologna een voorbarig berigt van de uitbarsting aldaar ontvangen hadden, in allen gevalle meenden zij van hunnen kant nu ook den beraamden aanslag te mogen uitvoeren, waarbij zij echter vrij onvoorzigtig te werk gingen. De politie werd opmerkzaam en de kardinaal-legaat verordende maatregelen tot verzekering der openbare veiligheid. Toen de hoofden van het complot bespeurden dat zij ontdekt waren, namen zij met hunne manschap — die hoogst overdreven op 300 man geschat werd — de wijk naar het naburige gebergte. Gelijk reeds gemeld is, werden hun verscheiden afdeelingen troepen achterna gezonden. Den eersten dag gelukte het den opstandelingen eenen kapitein der gendarmerie met vijf man te overrompelen en af te maken, waarop zij al verder en verder voor de troepen terugtrokken. Hun aantal vermindert dagelijks. Den 23sten moeten de aanvoerders zich gevleid hebben, dat in de stad, waar dien dag eene groote processie moest plaats hebben, eene beweging zou ontstaan. Zij naderden ten minste Bologna tot op een afstand van twee Italiaansche mijlen; dadelijk werd eene afdeeling Zwitsers tegen hen afgezonden; daar echter de officier der gendarmerie, die daarover bevel voerde, niet toelaten wilde dat men de opstandelingen zou aantasten, konden dezen op hun gemak terugtrekken. Genoemd detachement vervolgde hen tot Pianoro, waar zij volgens geruchten, door drie andere afdeelingen omsingeld zijn. Den 24sten waren, kort voor het afzenden dezer berigten, twee der opstandelingen gevankelijk te Bologna binnengebragt geworden.

— In brieven uit Alexandrie van 12 Augustus leest men: » Er is hier een gerucht in omloop, hetwelk, zoo het zich bevestigt, weldra weder de aandacht der diplomatie op Egypte zou kunnen vestigen. *Achmed*-Pacha, de gouverneur van het landschap Sudan, heeft namelijk geweigerd te beantwoorden aan de uitnoodiging des Onderkonings, om zich naar Alexandrie te begeven. Als reden daarvan wordt vermeld, dat *Achmed*, door de bemoeijenissen zijner agenten te Konstantinopel en door het aanbieden van rijke geschenken, er in geslaagd is de gunst des Sultans te verwerven, die aan hem de regering der gezamentlijke Pachaliks in de Aethiopische gewesten zou opgedragen hebben. *Mehemed*-Ali wil thans daartegen protesteren, en moet besloten hebben des noods met de wapenen zijn vermeend regt op het beheer dier gewesten te doen gelden."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den September.

Het gerucht bevestigt zich, dat het ontwerp der belasting op de inkomsten enz. ingetrokken is.

— Men wil dat de heer *Mollerus* tot minister van buitenlandsche zaken benoemd zou zijn, ter vervanging van Z. Exc. den baron *Huyssen van Kattendijke*.

— Men verneemt dat de bedenkingen, welke laatstelijk in de Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gemaakt zijn, ten aanzien van de ontwerpen van wet, uitmakende de staatsbegrooting over 1844 en 1845, weder aan de Regering zijn medegedeeld en op nieuw een onderwerp van overweging bij haar uitmaken.

— Uit het voorloopig verslag der Centrale Afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betrekkelijk de voordragt, behelzende nadere bepalingen omtrent de regterlijke organisatie, blijkt, onder anderen, het volgende:

Bij het voorloopig onderzoek van bovengemeld wetsontwerp in de Afdeelingen der Kamer hebben elf leden verklaard, die voordragt voor ongrondwettig te houden, op grond dat, huns inziens, zoo wel de letter als de geest van de grondwet het bestaan van een hof in iedere provincie als regel heeft voorgeschreven, en de gewone wetgever dus niet bevoegd is om dien regel, door het vermenigvuldigen van de uitzonderingen daarop, krachteloos te maken.

Daarentegen hebben vijf en dertig leden, en derhalve eene zeer groote meerderheid, verklaard, ten aanzien van de grondwettigheid der tegenwoordige voordragt geenen twijfel te koesteren, en de gewone wetgeving alzoo voor bevoegd te houden om, des geraden oordeelende, tot de voorgestelde vermindering van het getal der hoven te kunnen besluiten. De groote meerderheid heeft daarenboven te kennen gegeven, dat zij zich met het gevoelen der Regering, nopens de wenschelijkheid eener vermindering van dat getal, in het belang eener goede regtsbedeeling en als middel van bezuiniging, volkomen kan vereenigen, daar ook zij van oordeel is, dat de tegenwoordige inrigting van het regtswezen in ons Vaderland op den duur ten nadeele zal strekken van de regtswetenschap, en ook, naar gelang van den bekrompen staat van 's Lands finantien, op eenen te kostbaren voet geschoeid is.

Vele leden waren evenwel van meening, dat de onderhavige wetsvoordragt, uit het aangegeven tweeledig oogpunt beschouwd, onvoldoende moet worden geacht om het oogmerk te bereiken, en dat daartoe noodig zou zijn, vooreerst eene grootere inkrimping van het getal der hoven, en ten andere eene herziening van de bestaande regterlijke organisatie in haren ganschen zamenhang.

Het eerstgemeld denkbeeld bij wijze van vraagpunt aan de overweging der Afdeelingen onderworpen zijnde, hebben negentien leden verklaard zich met het voorstel der Regering, om het getal der hoven op vijf te brengen, te kunnen vereenigen, hoewel door twee hunner behoudens hunne bedenkingen ten principale, terwijl een en twintig leden, velen daarvan echter conditionneel, de voorkeur hebben gegeven aan eene vermindering van het getal der hoven tot twee, met opdragt van de behandeling der criminele zaken aan de regtbanken in de hoofdplaatsen der provincien.

Aangaande het punt eener herziening van de wet op de regterlijke organisatie, heeft de meerderheid het wel wenschelijk geacht, dat daartoe bij deze gelegenheid mogt worden besloten, doch bestond er geene voldoende eenstemmigheid ten aanzien der meeste verbeteringen, tot welke men zou meenen dat eene eventuele herziening zou moeten leiden.

Ten einde de onderhavige wetsvoordragt beter te kunnen beoordeelen, heeft men, onder anderen, verlangd van de regering eene opgave te ontvangen van het getal der civile zaken, die jaarlijks bij iederen hof op de rol gebragt zijn.

Ad art. 1 is het verlangen te kennen gegeven, om bekend te worden gemaakt met de beweegredenen, welke de regering geleid hebben om de in het 2de lid van dit artikel opgenoemde steden bij voorkeur aan te wijzen als de zetels der op te rigten vijf provinciale hoven.

Vele leden hebben zich in ieder geval verklaard tegen de afschaffing van arrondissements-regtbanken, als een maatregel die aan de ingezetenen veel ongerijf en aan de betrokken localiteiten groote schade zou aanbrengen, zonder door het evenredig voordeel eener eenigzins aanzienlijke bezuiniging opgewogen te worden.

— Het adres, door de Commissie voor de zaken der Waalsche kerken, den 22sten der vorige maand aan Z. M. den Koning ingediend, behelst, naar verzekerd wordt, hoofdzakelijk het volgende:

De commissie heeft, na ontvangst van het koninklijk besluit van 29 Julij, omtrent de traktementen van eenige Waalsche predikanten, gemeend dit besluit te moeten mededeelen aan de onder haar ressort behoorende kerken, elf waarvan daardoor den doodelijken slag ontvangen, terwijl de openbare eeredienst in verscheiden andere erdoor verlamd zal worden; maar tevens heeft zij zich verpligt geacht hare vertoogen, met verschuldigden eerbied, voor den troon des Konings te moeten brengen. Wel is waar, het besluit schijnt, in zijn beginsel, het bestaan der Kerken niet te bedreigen; er wordt daarin alleen van de tractementen der leeraars gesproken; maar de Commissie houdt het voor niet twijfelachtig, dat dit laatste geacht kan worden met het eerste gelijk te staan, naardien voor elke gemeente, wier middelen ontoereikend zijn tot daarstelling van een fonds, tot betaling van voegzame tractementen aan hare leeraars genoegzaam, het ontnemen dier tractementen als de veroordeeling tot een wel langzamen, maar bijna zekeren dood is te beschouwen.

Vervolgens wordt de groote en nuttige invloed ontwikkeld, door de Waalsche Kerken in Nederland uitgeoefend, en de meening geuit dat zij, die in de vorige eeuw nog acht en veertig gemeenten, met vijf en zeventig herders telden, en thans reeds op zeventien gemeenten, met vijf en twintig herders verminderd zijn, wel eenige bescherming schijnen te verdienen, om de gewigtige diensten, die zij aan de zaak der hervorming en des protestantismus bewezen hebben, en nog bewijzen.

De Commissie gelooft de administratie niet te beleedigen, die, uit hoofde der noodzakelijkheid van maatregelen tot bezuiniging, gemeend heeft het besluit van 29 Julij te moeten voorstellen, wanneer zij dat besluit, en in zijne consideratiën en in zijne bepalingen, met hare geheiligdste regten strijdig noemt. Wat het eerste betreft, in de considerans wordt gezegd, dat op het departement van eeredienst maatregelen van bezuiniging moeten toegepast worden, in zoo ver zulks zonder benadeeling van de wezenlijke belangen der godsdienst geschieden kan; maar noch de Algemeene Synode, noch de Commissie, noch de Walsche Consistoriën, alleen geregtigd om *in sacra* te oordeelen, zijn over de zaak geraadpleegd. Bovendien vraagt men hoe het, in onze dagen vooral, mogelijk is te gelooven dat men, zonder de belangen der protestantsche godsdienst te benadeelen, het bestaan van een groot aantal gemeenten in de waagschaal stellen kan, wier opheffing eene oorzaak van triomf voor Rome zou wezen, en dat geheiligde belangen der geheele Gereformeerde Kerk niet benadeeld zouden zijn, bijaldien het bestaan eener enkele door den Staat erkende Kerk alleen van de politieke magt, zonder medewerking der godsdienstige autoriteiten, afhing. „Indien nog (zoo spreekt het adres) de bezuiniging van eenig belang ware, indien zij eenig redmiddel tegen de algemeene kwaal kon aanbieden; maar vijftien- à twintigduizend gulden op een budget van zeventig millioen; vijftien- à twintigduizend gulden, die onze godsdienstige gemeenten voeden, welke, op hare beurt, aan de steden waar zij bestaan eene meerdere circulatie, een werkdadiger leven bijzetten, en die voor een goed deel in de openbare schatkist terugkeeren; hoe kan men die als eene wezenlijke bezuiniging aanmerken?"

Vervolgens meent de Commissie zich inzonderheid over de bepalingen van het besluit te moeten bezwaren, dewijl art. 192 der Grondwet zegt, dat de tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aard ook, door de onderscheiden godsdienstige gezindheden of derzelver leeraars thans genoten wordende, aan die gezindheden verzekerd blijven; welke waarborg kennelijk niet alleen op de thans in dienst zijnde leeraars van toepassing is, maar zich uitdrukkelijk tot de godsdienstige gezindheden zelve uitstrekt, zoodat de Grondwet bepaaldelijk heeft willen te kennen geven dat het bestaan der gemeenten niet in de waagschaal moest kunnen worden gesteld.

Na de uiteenlegging van eenige bedenkingen, die welligt tegen haar vertoog zouden kunnen gemaakt worden, uit de Commissie eerbiedig den wensch, dat het Z. M. behagen moge, de intrekking van het besluit van 29 Julij te bevelen.

Gelijktijdig is een adres, van soortgelijke strekking, aan Z. Exc. den Minister voor de Hervormde en andere Eerediensten gerigt.

— Men verneemt, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal tegen Dingsdag, den 12den dezer, weder bijeengeroepen is, om hare werkzaamheden te hervatten.

— Door het departement van oorlog zijn voorbereidende maatregelen genomen, ten einde de miliciens der ligting van 1839, die zich thans met verlof in hunne haardsteden bevinden en wier gewone diensttijd in het voorjaar van 1844 zal expireren, vóór dat tijdstip bij de corpsen, waartoe zij behooren, finaal kunnen afrekenen. De tijd daarvan is bepaald tusschen den 1 October aanstaande, en 1 Februarij 1844.

— Men verneemt, dat, ter besparing der reiskosten van heeren militie-commissarissen en alzoo ter vermijding van uitgaven voor 's Rijks schatkist, de onbepaalde verlofgangers der nationale militie voor het vervolg slechts eenmaal des jaars, en wel in de maand October, in oogenschouw zullen worden genomen; en het toezigt over dezelve voortaan, bij uitsluiting aan de verschillende heeren burgemeesters opgedragen zal blijven.

— Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden is eergisteren met Hoogstdeszelfs gemalin en kinderen van het Loo naar Duitschland afgereisd.

— Uit Franeker schrijft men van den 30sten Augustus: „De laatste plegtigheid welke aan het bestaan van het nu opgehevene Rijks-athenæum alhier een einde gemaakt heeft, had heden plaats, daar aan den heer Staatsraad Gouverneur dezer provincie door heeren Curatoren werd overgedragen al het materieel, dat tot deze leerschool heeft behoord, en omtrent welks bestemming men meent, dat gezegde Gouverneur gemagtigd is eene voordragt te doen."

— Uit 's Hage schrijft men het volgende:

„Eergisteren avond had men, in de nabijheid dezer stad, weder eene nieuwe ramp te betreuren, ten gevolge van het broeijen van het hooi. Onder de gemeente Rijswijk is eene geheele boerderij van den landbouwer *Lugtigheid* eene prooi der vlammen geworden. Het op stal zijnde vee en de inboedel zijn echter, naar men verneemt, gered geworden. Het huis was voor brandschade verzekerd."

— Ook uit Leeuwarden schrijft men dat op den 27 Augustus ll. eene fraaije boerenwoning, toebehoorende aan *H. J. Bouwer*, te Largezwaag, door het broeijen van het hooi eene prooi der vlammen is geworden. De brand was eensklaps zoo geweldig, dat men bijna niets heeft kunnen redden.

Vervolg van het verslag nopens den staat der hooge, middelbare en lagere scholen in het Rijk, over 1841.

Onder de overige akademische verzamelingen, welke in goeden staat zijn gehouden, en waarvan de meeste zelfs eenige uitbreiding hebben erlangd, behoort nog genoemd te worden het munt- en penningkabinet, aan hetwelk aanzienlijke geschenken te beurt zijn gevallen. Onderanderen heeft de baron *Schimmelpenninck van der Oye*, destijds gezant van Zijne Majesteit aan het Hof van St. Petersburg, aan het kabinet bij herhaling een aantal vreemde, voor een groot gedeelte russische en siberische munten vereerd, waaronder meerdere zeer zeldzame stukken gevonden werden.

Aan de belangstelling van gemelden Gezant (vroeger minister resident te Carlsruhe) in de leydsche verzameling is het almede te danken, dat, nog in het laatst van het voorgaand jaar, van wege den Groothertog van Baden, aan het kabinet een fraai geschenk is geworden, bestaande in eene verzameling van in het Groothertogdom geslagen medailles.

Het getal lijders, dat te Leyden in het akademisch gasthuis wordt opgenomen, schijnt jaarlijks toe te nemen. In 1841 is het tot bijna 400 geklommen, wederom ongeveer 126 meer dan in het vorig jaar.

De lessen over de scheikunde, toegepast op de nijverheid, zijn onafgebroken gegeven en door een aanzienlijk getal toehoorders bijgewoond. Volgens het berigt van heeren curatoren heeft deze inrigting al meer en meer eene gunstige werking, niet slechts op de nijvere klasse, maar zelfs in verschillende opzigten op de hoogeschool.

De stedelijke regering gaat dan ook voort, het laboratorium en de localen, voor dit onderwijs benoodigd, in goeden staat te houden.

Even zoo zijn almede de lessen, die, volgens het koninklijk besluit van 11 Maart 1840, in de landhuishoudkunde kosteloos aan niet studerende personen moeten worden gegeven, in 1841 met goed gevolg voortgezet, hebbende 75 toehoorders, en dus vier meer dan in het vorig jaar, die lessen met onvermoeiden ijver en lust bijgewoond.

De bibliotheek der hoogeschool te Utrecht heeft, met betrekking tot het locaal waarin zij geplaatst is, eene aanmerkelijke verbetering erlangd.

Van het laboratorium chemicum, waarvoor beduidende opofferingen uit het akademiefonds zijn gedaan, werd zeer veel partij getrokken. Onder de aan de hoogescholen met gunstig gevolg gegeven wordende lessen, munten bijzonder uit die in de scheikunde, en de practische oefeningen, daarbij door den tegenwoordigen hoogleeraar in dat vak ingevoerd, worden met den meesten ijver waargenomen. Zoo doende vormt zich te Utrecht eene school van bekwame scheikundigen, waarvan het Vaderland eenmaal nut zal kunnen trekken.

Het onderwijs van het clinicum chirurgicum heeft mede aan zijne bestemming beantwoord. Een aantal van 234 zieken, aan heelkundige gebreken lijdende, is in deze inrigting behandeld; elke zieke, die een belangrijk gebrek met zich omdraagt, kan bij die inrigting voor niet worden opgenomen.

Ten nutte van de kweekelingen, die gezegd onderwijs volgden, heeft de lector in de heel- en vroedkunde de leer der operatiën op het cadaver gerepeteerd, en zijn door hem almede onderscheiden kunstbewerkingen tegen het scheelzien, den horrelvoet en soortgelijke verrigt, zoodat insgelijks het nieuwere in de heelkunst ten voordeele van het onderwijs en de wetenschap is behandeld.

Het anatomisch museum heeft eene hoogst belangrijke vermeerdering en verbetering ondergaan, niet alleen door eene aanzienlijke hoeveelheid schedels, die op het kabinet van natuurlijke historie berustende waren en naar de ontleedkundige verzameling zijn overgebragt, maar vooral door een groot aantal zeer gewigtige preparaten, welke van den heer *Schubart*, ten behoeve van laatstgemelde collectie, zijn overgenomen.

Het museum zoologicum werd behoorlijk onderhouden, doch bleef overigens in denzelfden toestand. Zoo als meerdere gebouwen, die voor de hoogeschool dienstbaar zijn, grootelijks herstel en verbetering behoeven, zoo is zulks ook in het bijzonder het geval met die welke bestemd zijn voor de bewaring der planten in den kruidtuin.

Bij de moeijelijkheid om te dien einde meerdere gelden uit 's Rijks schatkist toe te staan, is het te hopen dat van wege de stad of de provincie Utrecht eenige bijdragen ter voorziening in deze behoeften verkregen zullen kunnen worden.

De hortus heeft intusschen eenige uitbreiding erlangd, door eene verzending van planten uit Java; niettegenstaande de moeijelijkheden, steeds aan de behoorlijke verzending van zoodanige voorwerpen verbonden, zijn echter van de vier bij den kruidtuin ontvangen kisten, twee in zeer goeden staat overgekomen.

Te Groningen is in het jaar 1841 de laatste hand gelegd aan het in orde brengen van het archief van het curatorium der hoogeschool,

van de oprigting in 1614 af, waaraan een achtereenvolgende arbeid van vijftien jaren was besteed. Bij het eindigen van dat werk heeft de secretaris van het collegie van curatoren aan dat collegie kosteloos aangeboden een zeer duidelijk gecollationeerd afschrift van het protocol van de handelingen van curatoren, loopende van de liberatien die de oprigting der hoogeschool voorafgingen (in 1611) tot den jare 1700, welk protocol, door verschillende, nu schier onleesbare handen geschreven, daarenboven zeer versleten was.

Voor de bibliotheek der hoogeschool zijn uit de gelden, die daarvoor van het akademisch fonds afgezonderd konden worden, bedaidende aankoopen gedaan. Zoo is zij onder anderen vermeerderd met hoogst belangrijke en in den regel zeer kostbare werken, aangekocht uit de boekerij van wijlen den heer *Heniga.*

Daarenboven is uitgemeld fonds eene zekere som gesteld ter beschikking van iedere faculteit, tot den aankoop van eenige boeken, waaraan zich het gebrek het meest deed gevoelen.

Ten behoeve van de verzamelingen van natuurlijke historie en van anatomie en chirurgie is, almede uit meergemeld fonds, doch onder zekere voorwaarden ten opzigte van de termijnen van betaling, aangekocht het aanzienlijk anatomisch physiologisch en pathologisch kabinet van den hoogleeraar *Mulder*, hetwelk oorspronkelijk door zijn vader, ten behoeve van zijne lessen, van 1797 tot 1807 te Franeker, en vervolgens tot 1810 te Groningen gegeven, werd aangelegd, en dat na het overlijden van dezen door zijn zoon aanmerkelijk is uitgebreid. Naar gelang der vakken van studie, waartoe de voorwerpen behooren, zijn meer dan 2,200 nummers bij het kabinet van natuurlijken historie en en ruim 200 bij de anatomische en chirurgische verzameling geplaatst. Daar de groningsche hoogeschool arm was in preparaten voor de vergelijkende ontleedkunde, zoo is door dezen aankoop tevens eenigermate in eene wezenlijke behoefte voorzien.

(Het vervolg hierna.)

190ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

1e Trekking. No. 9870, een prijs van *f* 70 en tevens premie van *f* 1000.
No. 14035 en 2475, ieder *f* 1000.
2e —— No. 23403 *f* 1000.
3e —— No. 12207 *f* 1000.
4e —— Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (5 *September*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53⅛, 53, 52⅞; dito 5 pCt. 100 5/16, ¼; Syndic. 4½ pCt. 93½, drie achtste, ¼; dito 3½ pCt. 77¾; Handelm. 133½, ⅝, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 99 zeven zest., ½; Ardoins 18⅝, een zest.; dito coupon 18¼; dito 3 pCt. 27¼, ⅜; Port. te L. 2½ pCt. 44 drie achtste, ⅜; Oude Russen 108; 4 pCt. 90¾, dert. zest.; Braz. 79½.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op *Woensdag den 20. September 1843*, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring van de GEDEPUTEERDE STATEN, door den STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Noord-Braband*, of door een der Leden van gemeld Collegie of Ambtenaar daartoe gecommitteerd, en in bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den Waterstaat in gemelde Provincie, te *RAVENSTEIN* op het Raadhuis aldaar, worden AANBESTEED:

Het maken van 5920 strekkende Ellen GRIND- en 540 strekkende Ellen KLINKERWEG, van *Ravenstein* door *Huisseling* naar *Herpen*, en van *Ravenstein* door de zoogenaamde *Graafsche Straat* naar den *Maasdijk* te *Overlangel*, met het vernieuwen en herstellen van het *Noordelijk Landhoofd* aan de *Herpensche Brug*, het stellen van SCHAMP- of BAKENPALEN in de traverse door de *Beersche Maas*, mitsgaders de Leverancie van al de daartoe benoodigde MATERIALEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en Opbod.

Het Bestek, op hetwelk bovengemeld werk zal worden Aanbesteed, zal, boven en behalve aan het Locaal van het Gouvernement te *'s Hertogenbosch*, ter lezing liggen: te *Boxmeer*, in het Logement bij J. G. HERMANS; te *Cuyk*, in den Gouden Leeuw bij RUSOUW; te *Grave*, in den Vergulden Roskam bij de Weduwe SCHOONENBERG; te *Herpen*, bij H. B. VAN DER LEEST; te *'s Hertogenbosch*, in het Nederlandsch, Oud-Stadsch, Brabandsch, Antwerpsch, Eindhovensch-, Stedsch- en Molenaarsch Koffijhuis, mitsgaders in de Logementen den Gouden Leeuw en den Eenhoorn; te *Katwijk* aan de *Maas*, in de Herberg van T. VAN HOUT; te *Lith*, aan het Veer bij PROSMAN; te *Oss*, in het Logement bij MEGENS; te *Ravenstein* in den Keurvorst van den Palts bij [illegible] en in de Herberg de Baas; te *Schaijk*, in de Herberg bij P. SCHOMMEN; te *Druten* in Maas en Waal, bij DE KADT.

Zullende des Maandags vóór de Aanbesteding, de vereischte aanwijzing in loco worden gedaan, en intusschen de verlangd wordende inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den Hoofd-Ingenieur als bij den Ingenieur L. RIJSTERBORGH, te *'s Hertogenbosch*.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Noord-Braband*,
A. J. BORRET.

DOMEIN-GOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

AANBESTEDING VAN

SPIT- EN AARDEWERKEN,

MITSGADERS

LEVERANCIE EN AANVOER VAN

STRAATMEST,

in de Domaniale Bosschen.

De RENTMEESTER der Domein-Goederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Breda*, zal, als daartoe geautoriseerd, op *Maandag den 11. September 1843*, des voormiddags ten 9 ure, ten Huize en Herberge van MARIJN VLAMINGS, in den *Vrachtwagen*, te *Ginneken*, publiek aan den minsteischende

AANBESTEDEN, ALS:

Het doen van onderscheidene BOSCHWERKEN in de *Ulvenhoutsche* en *Mastbosschen*, en

Het leveren en verwerken van 95 kubiek Ellen STRAATMEST voor het *Ulvenhoutsch* en 70 kubiek Ellen dito voor het *Mastbosch*.

En op *Woensdag den 13.* daaraanvolgende, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize en Herberge van de Weduwe WARMENBOL, te *'s Prinsenhage*,

Het doen van onderscheidene BOSCHWERKEN in het *Liesbosch* en de leverancie en vervoer van 80 kubiek Ellen STRAATMEST voor het gezegde Bosch.

Alles breeder bij Billetten vermeld, en liggen de Voorwaarden der Aanbesteding te lezen, zoo bij den Rentmeester te *Breda*, als bij den Plantagemeester te *Ginneken*, terwijl op den dag vóór de Aanbesteding, van 's morgens 8 tot 12 ure, de noodige aanwijzingen *in loco* zullen gedaan worden; zullende van het perceel SLOOTWERK, in den Polder van *Belcrum*, de aanwijzing geschieden op *Dingsdag den 12. September 1843*, des middags van 2 tot 4 ure.

De Rentmeester voornoemd,
M. SMITS.

*** Bij BROESE & COMP., te BREDA, is van de pers gekomen en alom verzonden:

HANDBOEK VOOR NOTARISSEN,

NAAR DE

NEDERLANDSCHE WETGEVING,

DOOR

M. [illegible] KUKE,

LID DER [illegible] REGTBANK TE BREDA.

Vierde Stuk, *eerste gedeelte.*

INHOUDENDE:

DERDE BOEK (VERVOLG).

Van de bijzondere overeenkomsten. Van assurantie of verzekering. Algemeene beginselen. — Van verzekering tegen brandgevaar. — Van verzekering tegen de gevaren, waaraan de voortbrengselen van den landbouw te velde zijn blootgesteld. — Van levensverzekering. — Van bodemerij. — Van lastgeving. Omschrijving. — Van de verpligtingen van den lasthebber. — Van de verpligtingen van den lastgever. — Van de verschillende wijzen waarop lastgeving eindigt. — Van dading. — Van compromis. — Van borgtogt. Omschrijving. — Van de gevolgen van borgtogt tusschen den schuldeischer en den borg. — Van de gevolgen van borgtogt, tusschen den schuldenaar en den borg, en tusschen de borgen onderling. — Van het te niet gaan van borgtogt.

VIERDE BOEK.

Van beschikkingen ter zake des huwelijks, schenking en erfopvolging. [illegible] de wettelijke gemeenschap van goederen tusschen echtgenooten. [illegible] en zamenstelling dier gemeenschap. — Van het beheer der gemeenschap. — Van de ontbinding der gemeenschap. — Van de gevolgen van de ontbinding der gemeenschap. — Van huwelijksche voorwaarden. Algemeene beginselen. — Van de gemeenschap van winst en verlies, en die van vruchten en inkomsten. — Van eenige bijzondere bedingen, in huwelijkscontracten kunnende voorkomen. — Van giften [illegible] des huwelijks. — Van gemeenschap en huwelijksche voorwaarden bij tweede of verder huwelijk. — Van erfopvolging. [illegible] — Van erfopvolging bij versterf. Algemeene beginselen. — Van de [illegible] bekwaamheid om bij versterf te erven. — Algemeene bepalingen omtrent de wijze, hoe men bij versterf tot eene nalatenschap geroepen wordt. — Van de erfopvolging in de wettige nederdalende linie. — Van de erfopvolging in de wettige opgaande en zijdlinie. — Van de erfopvolging [illegible] natuurlijke kinderen aanwezig zijn.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.